

# Geográfus Hírlevél

7.

Következő hírzárás 2007. december 1.  
GH6. megjelenése 2007. december 15.

Szeged, 2007. szeptember 15.

## ***Tudományos és oktatási események***

### ***Itthon***

2007. szeptember 28-30., **Geomorfológus találkozó**, Szombathely

<http://www.bdf.hu/ttk/fldi/Build/Geomorfol%C3%B3gus%20Tal%C3%A1lkoz%C3%B3%202007.aspx>

2007. október 12., **IV. Európai kihívások - konferencia**, Szeged

[eu\\_kihiv@mk.u-szeged.hu](mailto:eu_kihiv@mk.u-szeged.hu)

2007. október 24-28., **Carpatho-Balkan-Dinaric regional Working Group of the IAG (CBDRWG) –Conference on Geomorphology**, Pécs

<http://www.geomorph.org/main.html>

2007. október 25-26., **IV. Településföldrajzi konferencia**, Szombathely

Információ: Dr. Kocsis Zsolt ([humangeo@bdtf.hu](mailto:humangeo@bdtf.hu), 06-20/9767522)

2007. november 8-10., **Települési környezet konferencia**, Debrecen

<http://geo.science.unideb.hu/taj/page/telkonf2007.html>

2007. november 22-23., **Földminősítés, Földértékelés és Földhasználati Információ a környezetbarát gazdálkodás versenyképességének javításáért**, Keszthely

[www.demeter.vein.hu/konferencia](http://www.demeter.vein.hu/konferencia)

2007. december 17., **Recens Geomorfológiai Folyamatok**, Szeged

<http://www.geo.u-szeged.hu/hirek/konferencia.html>

2008. május 16-17., **Kádár László születésének centenáriuma**, Debrecen

Információ: [wagner@puma.unideb.hu](mailto:wagner@puma.unideb.hu), [demetergg@gmail.com](mailto:demetergg@gmail.com)

2008. május 18-23., **15th International Congress of the ISCO, Soil and Water Conservation, Climate Change and Environmental Sensitivity**, Budapest

<http://www.isco2008.com/>

## **Külföldön**

2007. szeptember 15-19., **Second I.A.G./A.I.G. SEDIBUD (Sediment Budgets in Cold Environments) Workshop**, Abisko, Svédország  
[www.geomorph.org/wg/wgsb.html](http://www.geomorph.org/wg/wgsb.html)

2007. szeptember 17-21., **AFRICAGIS 2007**, Ouagadougou, Burkina Faso  
<http://www.africagis2007.gov.bf/>

2007. szeptember 17-22., **21. International Dendroecological Fieldweek**, Wiler, Lötschental, Svájc  
[http://www.wsl.ch/events/index\\_EN?id=92&](http://www.wsl.ch/events/index_EN?id=92&)

2007. szeptember 19-23., **Ninth International Conference on Spatial Information Theory, COSIT'07**, Melbourne, Ausztrália  
<http://www.cosit.info/>

2007. szeptember 20-22., **Regional Development in Central and Eastern Europe**, Varsó, Lengyelország  
[http://www.euroreg.uw.edu.pl/index.php?p=konferencje\\_eng&l=eng](http://www.euroreg.uw.edu.pl/index.php?p=konferencje_eng&l=eng)

2007. szeptember 24-27., **Free and Open Source Software for Geospatial (FOSSG4) Conference**. Open Source Geospatial Foundation, Victoria, Kanada  
<http://www.foss4g2007.org/>

2007. szeptember 25-27., **Conference and Trade Fair for Geodesy, Geoinformation and Land Management, 'Knowledge and Action for Planet Earth'. INTERGEO 2007**, Lipcse, Németország  
<http://www.intergeo.de/englisch/page/main/>

2007., szeptember 26-29., **12th Belgium-France-Italy-Romania Geomorphological Meeting Climatic change and related landscapes**, Savona, Olaszország  
<http://www.geomorph.org/sp/arch/BeFrItaRo07.pdf>

2007. szeptember 29. - október 5., **Geographentage**, Bayreuth, Németország  
<http://www.geographentag-bayreuth.de/>

2007., szeptember 25-29., **Geopark management and Geotourism**, Leszbosz, Görögország  
<http://www.petrifiedforest.gr/INTENSIVE%20COURSE%202007.htm>

2007. szeptember 30.- október 3., **Geomorphosites, Geoparks and Geotourism**, Leszbosz, Görögország  
[lesvospf@otenet.gr](mailto:lesvospf@otenet.gr)

2007. október 2-5., **GeoConference Québec 2007**, “Histoire de voir le monde”, Champlain Branch, Canadian Institute of Geomatics, Université Laval, Quebec, Kanada  
<http://www.quebec2007.ca/>

2007. október 8-10., **CoastGIS 07, 8th International Symposium on GIS and Computer Mapping for Coastal Zone Management**, Santander, Spanyolország  
<http://www.coastgis07.com/>

2007. október 10-12., **26th Urban Data Management Symposium**, Stuttgart, Németország  
<http://www.udms.net/>

2007. október 10-12., **2nd Conference on PRECISION CROP PROTECTION**, Bonn, Németország  
[http://www.precision-crop-protection.uni-bonn.de/gk\\_conference/conference2.php](http://www.precision-crop-protection.uni-bonn.de/gk_conference/conference2.php)

2007. október 10-14., **18th International Annual ECLAS Conference Landscape Assessment - From Theory to Practice: Applications in Planning and Design**, Belgrád, Szerbia  
<http://www.eclasserbia2007.org/conference.htm>

2007. október 15-17., **Managing Alpine Future; "Sicher durch die Zeit des Wandels"**  
Innsbruck, Ausztria  
<http://www.alpinefuture.com/>

2007. október 16-18., **The City and Urban Development Summit Australia 2007**,  
Brisbane, Ausztrália  
<http://www.acevents.com.au/cities2007/>

2007. október 19-20., **Contemporary dilemmas of spatial development in Europe**, Varsó, Lengyelország  
[http://www.igipz.pan.pl/wydarzenia/warsaw\\_forum.htm](http://www.igipz.pan.pl/wydarzenia/warsaw_forum.htm)

2007. október 22-26., **4th International Conference: GIS in Geology & Earth Sciences**,  
Querétaro, Mexikó  
[http://www.geociencias.unam.mx/gis\\_geol\\_2007.htm](http://www.geociencias.unam.mx/gis_geol_2007.htm)

2007. október 24-28., **Contemporary Trends in Teaching and Learning Geography**,  
Kolozsvár, Románia  
<http://geografie.ubbcluj.ro/Evenimente/evenimente.html>

2007. október 24-27., **Landschaftsökologie und Umweltpolitik - IALE-D Jahrestagung 2007**, Freising bei München, Németország  
<http://www.lrz-muenchen.de/~iale-tagung-2007/>

2007. október 25-28., **GEOGRAPHY AND INTERDISCIPLINARITY**, Nagyszeben, Románia  
Információ: [media@portiledefier.ro](mailto:media@portiledefier.ro), [donertk@hope.ac.uk](mailto:donertk@hope.ac.uk)

2007. október 29-30., **Map Africa 2007**, Fokváros, Dél-Afrika  
<http://mapafrica.gisdevelopment.net/2007/index.htm>

2007. november 5-7., **ForestSat'07 International Conference on Remote Sensing, GIS, and Forestry**, Montpellier, Franciaország  
<http://forestsat.teledetection.fr/>

2007. november 6-8., **Int' Symposium & Exhibition Geoinformation/Global Navigation**, Kuala Lumpur, Malajzia  
<http://www.fksg.utm.my/isg07/index1.html>

2007. november 11-15., **Impacts of Extreme Weather and Climate Events on Socio-Economy development of Africa**, Akure, Nigéria  
[http://www.nmets.org/conference/abstract\\_form.htm](http://www.nmets.org/conference/abstract_form.htm)

2007. november 12-14., **Risk Assessment in European River Basins**, Lipcse, Németország  
<http://www.ufz.de/index.php?en=4113>

2007. november 12-16., **The 28th Asian Conference on Remote Sensing (ACRS)**, Kuala Lumpur, Malajzia  
[http://www.fksg.utm.my/index.php?module=announce&ANN\\_id](http://www.fksg.utm.my/index.php?module=announce&ANN_id)

2007. november 26-30., **Hazard Analysis (slide, rockfall, debris flow, snow avalanche)**, Mountain Risks Workshop, Sorge, Svájc  
<http://www.unil.ch/Jahia/site/gse/cache/off/lang/en/pid/2715.jsessionid=DE8267819F3209E1D2C8E7C220306CD6.jvm1?showActu=1183457846043.xml&actunilParam=events>

2007. november 28-29., **W2GIS 2007: 7th International Symposium on Web and Wireless GIS**, Cardiff, Wales  
<http://www.comp.glam.ac.uk/w2gis2007/>

2007. november 28-30., **3rd State of Australian Cities Conference**, Adelaide, Ausztrália  
<http://www.unisa.edu.au/soac2007/>

2007. november 29-december 1., **The Conservation and Management of Landscape in Conflict Zones**, Bir Zeit University, Palesztina  
<http://home.birzeit.edu/eng/landscape/Introduction.php>

2007. december 3-7., **5th ICCG, International Conference of Critical Geography, Imperialism and resultant disorder: imperatives for social justice**, Mumbai, India  
<http://www.5thiccg.org/subthemes.html>

2007. december 4-6., **3rd International Earth from Space - The Most Effective Solutions**, Moszkva, Oroszország  
<http://www.transparentworld.ru/conferenc>

2007. december 10-14., **Geo-visualization in Environmental Research**, METIER Graduate Training Course, Wageningen, Hollandia  
<http://peer-initiative.org/html/obj291.html>

2007. december 10-13., **International Congress on Modelling and Simulation, Land, Water and Environmental Management: Integrated Systems for Sustainability**, Christchurch, Új-Zéland  
<http://modsim.lincoln.ac.nz/site/section.asp?bid=11&sectionid=702>

2007. december 12-14., **ISPRS WGIV/8 International Workshop on 3D Geo-Information: Requirements, Acquisition, Modelling, Analysis, Visualisation - 3D GeoInfo07**, Delft, Hollandia  
<http://www.3d-geoinfo-07.nl/>

2007. december 21-23., **2nd Int. Conference on Health GIS 2007**, Bangkok, Tájföld  
<http://www.e-geoinfo.net/>

2008. január 16-19., **4th European Symposium on Research in Architecture and Urban Design EURAU'08 - Cultural Landscape**, Madrid, Spanyolország  
<http://www.eurau08.com/>

2008. január 21-24., **2nd International Conference on Cartography and GIS**, Borovec, Bulgária  
<http://www.datamap-bg.com/conference2008/index.html>

2008. január 27-30., **GIS Ostrava 2008, 15 years in geoinformatics**, Osztrava, Csehország  
<http://www.gis2008.com/Indexe.html>

2008. február 5-8., **Global Workshop Digital Soil Sensing & Mapping**, Sydney, Ausztrália  
<http://www.digitalsoilmapping.org/2008/D>

2008. február 17-21., **3rd Solar Cities Congress**, Adelaide, Ausztrália  
<http://www.solarcitiescongress.com.au/>

2008. április 21-25., **Conference on Transport Research Area (TRA)**, Ljubljana, Szlovénia  
<http://www.tra2008.si/Default.aspx?tabid=79>

2008. május 5-7., **RISK ANALYSIS 2008, Sixth International Conference on Computer Simulation Risk Analysis and Hazard Mitigation**, Kefalónia, Görögország  
<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2008/risk08/>

2008. június 3-6., **ConSoil 2008**, Milano, Olaszország  
<http://www.consoil.de/>

2008. június 18-21., **Landscape Evolution & Geoarchaeology**, Porto Heli, Görögország  
<http://www.geoarch2008.gr/>

2008. június 22-25., **Methodological Approaches in Geoarchaeology**, Porto Heli, Görögország  
<http://www.geoarch2008.gr/>

2008. június 29-július 3., **9. International Conference on Permafrost**, Fairbanks, Alaszka, Egyesült Államok  
<http://www.nicop.org/>

2008. július 2-5., **5th International Conference on Geographic Information Systems (ICGIS-2008)**, Isztambul, Törökország  
<http://icgis2008.fatih.edu.tr/>

2008. július 7-11., **2008 IEEE International Geoscience and Remote Sensing Symposium**, Boston, Massachusetts, Egyesült Államok  
<http://www.grss-ieee.org/igarss08.htm>

2008. augusztus 12-15., **The 31<sup>st</sup> International Geographical Congress**, IGU, Tunisz, Tunézia  
<http://www.agt.org.tn/>

2008. szeptember 1-5., **The Permanent European Conference for the Study of the Rural Landscape, LANDSCAPES, IDENTITIES AND DEVELOPMENT**, Lisszabon és Obidos, Portugália  
<http://tercud.ulusoфона.pt/PECSRL2008.htm>

2008. szeptember 16-25., **Regional Conference on Geomorphology Landslides, Floods and Global Environmental Change in Mountain Regions**, Brassó, Románia  
<http://www.geomorph.org/sp/arch/RGC-Rom-08.pdf>

2008. szeptember 22-28., **3rd Mitteleuropäischer Geomorphologentag**, Salzburg, Ausztria  
[http://www.sbg.ac.at/Lothar\\_Schrott/](http://www.sbg.ac.at/Lothar_Schrott/)

## Földrajz felvételi 2007

Új rendszerben bonyolódtak le a 2007/2008-as tanévre vonatkozó jelentkezések a felsőoktatási intézményekben. A változás nem a hallgatók részéről, a felvételi pontszámok kiszámításánál volt jelentős, hanem a felsőoktatási intézmények kerültek nehezen becsülhető helyzetbe. A jelenlegi finanszírozás jelentős részben a hallgatói létszámoktól függ, ezért ennek változására nagyon érzékenyek az intézmények.

2006-tól ún. kapacitásszámokat kellett megállapítani az intézményeknek (az egyes szakokra), a tanulók pedig a jelentkezésük, az általuk megadott prioritás szerint kerülhettek be egyes szakokra. Így pl. ha a Tessedik Sámuel Főiskola fizika szakjának kapacitása 100 fő volt, és 180-an jelentkeztek erre első helyen, akkor ezek közül az első 100-at vehették fel. Ha csak 30 első jelentkező volt, akkor őket felvehették és még a 2.-3. helyen jelentkezők közül azokat, akik ide jelentkeztek (100 főig, ha volt ennyi). A megadott számok az előző évi állami finanszírozott és költségtérítéssel keretre felvett létszámok összege lehetett. Közben voltak persze nagyobb ívű „keretszámok” is, pl. államilag finanszírozott helyre összesen 3900 hallgató kerülhetett a természettudományokban.

A szakma átlagosan „jött ki” ebből a versenyből. Az alábbi táblázat a [www.felvi.hu](http://www.felvi.hu) adatai alapján készült.

| Földrajz szak |                      |         |      |                       |     |        |
|---------------|----------------------|---------|------|-----------------------|-----|--------|
|               | összes<br>jelentkező | 1. hely | AN   | összes<br>felvételező | AN  | állami |
| <b>2006</b>   | 2096                 | 1042    | 1817 | 854                   | 664 | 720    |
| <b>2007</b>   | 1952                 | 861     | 1725 | 819                   | 706 | 709    |

Az látszik, hogy az összes jelentkezés esetén a visszaesés 4%, az elsőhelyes jelentkezések esetén 18 %. Ez egybecseng az általános 19%-os hallgatói csökkenéssel. Az is látszik, hogy ugyanakkor az összes felvettek száma „csak” 4%-kal csökkent, ez annak jótékony hatása, hogy a földrajz az igen preferált természettudományi csomagban található. Ha BA-ban indult volna, akkor az ottani általános tendencia szerint vélhetően 20%-os csökkenéssel kellett volna számolni. (Az más kérdés – de diszkusszióra érdemes –, hogy ezzel a hároméves képzéssel szerény az elhelyezkedési lehetőség jelenleg és azért ez elég távol áll a klasszikus természet- és műszaki tudománytól.)

Az összes felvetteken belül 2006-hoz képest növekedett az alapszintű nappali képzésre kerülők aránya, ez azt is jelenti, hogy erősen lecsökkent a költségtérítéses képzésre jelentkező hallgatók száma. Az elsős helyes jelentkezések és a felvettek számának összehasonlítása azt mutatja, hogy nem vagyunk messze a lehetőségek határától, jövőre már minden elsős helyes hallgatót felvehetünk – országos szinten, és utána majd a felvett hallgatói számok csökkenésére kell felkészülnünk.

Ez a helyzet 2009-től fejtörést okozhat, mert a rendszer már ma sem ugyanúgy érintette az intézményeket. Ma még az a szerencsés helyzet állt elő, hogy lényegében minden egység az előző évi számait tudta teljesíteni, bár jelentős minőségi megszorításokkal. A helyzet akkor lehet kritikus, ha a 3900-as TTK-s keretszámon belül földrajz szám is előkerül.

| Felvettek                  |      | 2007 | 2007 | 2007  | 2006 | 2006 | 2006  | 2005 | 2005 | 2005  |
|----------------------------|------|------|------|-------|------|------|-------|------|------|-------|
| pont                       |      | ANA  | ANK  | többi | ANA  | ANK  | többi | ANA  | ANK  | többi |
| 103                        | BDF  | 56   | 10   | 17    | 82   | 0    | 9     | 40   | 0    | 15    |
| 114                        | DE   | 90   | 9    | 14    | 89   | 9    | 10    | 64   | 0    | 15    |
| 125                        | ELTE | 126  | 3    | 0     | 109  | 13   | 16    | 79   | 4    | 0     |
| 108                        | EKF  | 47   | 3    | 29    | 40   | 1    | 27    | 29   | 3    | 26    |
| 112                        | ME   | 35   | 0    | 1     | 33   | 0    | 0     | 52   | 0    | 0     |
| 102                        | NYF  | 70   | 8    | 24    | 53   | 3    | 32    | 64   | 5    | 16    |
| 114                        | PTE  | 77   | 4    | 37    | 69   | 10   | 50    | 39   | 0    | 40    |
| 102                        | SZTE | 161  | 7    | 21    | 141  | 12   | 31    | 123  | 8    | 9     |
|                            |      |      |      |       |      |      |       |      |      |       |
| A tanárszakon 2-vel osztva |      |      |      |       |      |      |       |      |      |       |

Mezősi Gábor, SZTE

## Konzorciumi állásfoglalás a földrajz tanári M-ről

A 2006. szeptember 26.-án írt felkérésének megfelelően dr. Kiss Ádám társelnök úrral együtt megszerveztük a **mesterszintű földrajz tanár és környezettan-tanárképzés 15/2006.** évi rendeletben szereplő KKK kiegészítésére létrehozott szakmai munkabizottság tevékenységét. A bizottság munkájába bekapcsolódott, és értékes részt vállalt az ún. felhasználó oldalról több egyetemi és főiskolai szakmodszertanos, ill. gyakorló iskolai vezetőtanár kollega is.

A munkabizottság dr. Mezősi Gábortól, ill. dr. Kiss Ádámtól, a TTK Dékáni Kollégium által megbízott földrajz/környezettan országos szakmai konzorcium elnökeitől megkapta az általuk vezetett testületek korábban kialakított állásfoglalását, s birtokában volt az ELTÉ-n 2006. augusztusában, az ún. HEFOP-program keretében kidolgozott munkaanyag is.

A munkabizottság a rövid egy hónapos munkája eredményeképp a következő javaslatokat fogalmazta meg.

1. Az M-szintű tanárképzés tartalmának **belső aránytalanságát** – a 40 kredit egységben rögzített tanári mesterség pedagógia-pszichológia részét – feltűnően soknak tartjuk figyelembe véve, hogy az adott szakmából az alapképzési szinten 100 kreditet tanult hallgató M-szinten ehhez már csak 18 kreditnyit fog kötelezően hozzátanulni. A leghatározottabb kifejezzük abbéli meggyőződésünket, hogy a 18 kredit nem elegendő a szakmai ismeretek kellő szintű kiegészítésére. A 18 kredit azt jelenti, hogy az M-képzés 4 feléve alatt félékenként csupán 2-3 szakmát közvetítő tantárgy felvételére lesz lehetőség, ami a szakmai ismeretek szinten tartására is alig elegendő.
2. Az a véleményünk, hogy a szakmodszertan és az iskolai gyakorlat 10 kreditese blokkját nem a szakmai keretből, hanem a **pedagógia-pszichológia 40 kreditese részéből** kellene elkülöníteni, oly módon, hogy a karok keretében maradjon a tantárgy oktatása.
3. Határozott elvárásunk, hogy **a szakmaiság** erősebben jelenjen meg **az általános pedagógiai tárgyak tartalmában is**, és elutasítjuk a szakdolgozat olyan értelmezését, amely megengedné a „portfólió-típusú”, szakmai tartalmat csaknem nélkülöző záródolgozatokat.

A földrajz és a környezettan is olyan szakma, amelyben tág lehetőség nyílik a jelenségek, természeti és társadalmi hatások sokoldalú, **szintetizáló bemutatására**, az interaktív pedagógiai eszközök alkalmazására. Úgy véljük, hogy a szakmai programban leírt tantárgyak – pl. tér és társadalom, regionális jelenségek-globális folyamatok, kísérletek a földrajzban, ill. az erőforrás-kímélő környezethasználat társadalmi-nevelésügyi vonatkozásai stb. – a pedagógiai szakma számára is megfelelő lehetőséget ad a tanári mesterség módszertani oldalának tanítására. Megítélésünk szerint ezeknek a tantárgyaknak a felajánlásával kifejezetten törekszünk a pedagógia és a szakma közös érdekei mentén kialakítandó tanárképzésre.

4. Mindkét szakterületet, a földrajz- és a környezettan-tanárképzést egyaránt súlyos hátrány éri azzal, hogy a két lépcsős B- ill. M-szintű képzés között, a BSc harmadik évének lezárásakor a nyári időszak, – amikorra már megfelelő tárgyi tudás áll rendelkezésre – a **terepgyakorlatok**, tanulmányutak szempontjából kiesik. Mind a geográfia, mind a környezettudomány szakmai ismereteit leghatékonyabban a természetben bemutatott példák segítségével lehet megtanítani. Különösen igaz ez az oktatás-módszertani jellegű terepgyakorlatok – pl. erdei iskolák – esetében. A természetben bizonytalanul mozgó földrajz- vagy környezettan-tanár nem képviseli hitelesen a szakmát.
5. A 15/2006. rendelet 11.1.b) részéhez az alább részletezendő **szakterületi KKK** beillesztését javasoljuk, továbbá megjegyezzük, hogy miközben az említett rendelet 7. és 8. pontja összesen nyolc oldalon keresztül sorolja fel a tanári kompetenciákat, meghatározó ismeretköröket, a szakmáktól az MRK-PKB elnökségi állásfoglalás (2006.09.15.) „5-15 sorban” összegzett leírást kér. A már említett belső aránytalanság e tekintetben is feltűnő!

Úgy érezzük, hogy a munkabizottság felelősségteljes munkát végzett és az eredmény tükrözi a szóban forgó szakmák széles közvéleményének álláspontját. Ezért kérjük, hogy javaslataink megfontolásra érdemes dokumentumként kerüljön az MRK Pedagógusképzési Bizottsága elé.

Dr. Csorba Péter  
munkabizottsági elnök

## Javaslat a földrajz tanári MSc szakmai minimumkövetelmény tartalmára

Akik az alapképzésben (BSc) a földrajzot **főszakként végezték**, azok számára rendelkezésre álló **30 kreditből**:

- 18 kredit a kötelező szakmai tantárgyakra,
- 7 kredit a szakmódszertanra,
- 3 kredit az iskolai gyakorlatra,
- 2 kredit pedig szabadon választható tantárgyakra fordítható.

Akik az alapképzésben (BSc) a földrajzot **mellékszakként** (ún. „minor” szakként) végezték, azoktól az előzőhöz 20 kredit felzárkóztató szakmai ismeret teljesítését követeljük meg, vagyis az **50 kredit** megoszlása a következő:

- 38 kredit kötelező szakmai tantárgyakra,
- 7 kredit szakmódszertanra,
- 3 kredit iskolai gyakorlatra,
- 2 kredit szabadon választható tantárgyra fordítható.

### Akik minorként végeztek földrajzot:

(+20 – a minorként tanulóknak és +30 mindenkinek)

*Felzárkóztató modul vagy szabadon választott 20 (felzárkóztató azoknak, akik minorként végezték a földrajz alapszakot)*

Azok a hallgatóknak, akik a földrajzból a minor szakot teljesítették, felzárkóztató modul keretében a bázisismereti hiányokat pótolják. A követelmény a B képzésben minden, a tanulmányi területen szereplő szakmai alapozó és törzsmodul (5db ilyen van) – egyenként - min. kreditszámra történő teljesítése. Akiknek korábbi tanulmányaik alapján nincs szükségük felzárkóztatásra, azok számára – a megadott körben – szabadon választható a modul tartalma.

## Egy brémai kérdőíves felmérés „eredményei” az alapszakos geográfusok gyakorlati tevékenységéről

A kutatási téma, melyet e cikk bemutatni kíván a *Földrajzmarketing projekt* címet viseli, és a földrajznak, mint terméknek az elemzését tűzte ki céljául. Ehhez a projekthez kapcsolódva a német geográfusok gyakorlati elhelyezkedési lehetőségeit próbáltam egy konkrét példa alapján górcső alá venni.<sup>1</sup>

Németországi tartózkodásom idején korrekt szakmai tájékoztatást és teljes támogatást kaptam, amit szeretnék Michael Thiele geográfusnak, a Brémai Egyetem Földrajz Tanszékének gazdasági vezetőjének ezennel is megköszönni.

Röviden a rendszerrel kapcsolatos ügymenetről. Az adott év 3. éves alapszakos (B.A.) geográfusai esetében meghatározott dokumentációval kísérik nyomon a fiatal hallgatók gyakorlati tevékenységének és útjának haladását. Előzetes egyeztetés után a tanszék gazdasági vezetője aláírásával tanúsítja egy jelentkezési lapon a gyakorlatra vonatkozó jelentkezést. Ezt követően egyeztetés történik a diákok és az általuk megkeresett gyakorlati helyet biztosító szereplőkkel, majd ennek érvényességét a tanszékvezető is tanúsítja aláírásával.

A diákok miután elvégezték szakmai gyakorlatukat kötelesek egy kérdőívet kitöltve eljuttatni Michael Thiele irodájába, aki ezeket összesíti és feldolgozza. A hallgatók a gyakorlati idő leteltével egy maximum 10 oldalas jelentést készítenek, ami tartalmazza az elvégzett tevékenységet, a gyakorlat eredményeit és nem utolsósorban a gyakorlati helyről és tevékenységről szerzett benyomásait. Ezek után a diákok egy része egy rövid előadáson bemutathatja tevékenységet. Egy ilyen a rendezvényen jómagam is részt vehettem, és vendégelőadóként szereplője is voltam.

A kérdőív jól kidolgozott, tartalmazza az összes fontos információt, ami megítélhetővé teheti a diákok gyakorlati tevékenységét. A gyakorlati hely, a gyakorlat időtartama és az egyéb szükséges alapadatok mellett természetesen több igen hasznos és elgondolkodtató információt is biztosít az olvasó számára, amelynek köszönhetően feldolgozhatóvá válnak az adatok. Ezek közül az információk közül megemlíthető például az elvégzett tevékenységek témakörönkénti és százalékos arányokra bontott besorolása (pl. szervezői tevékenység, projektmunka, üresjárat a munka alatt, egyéb tevékenység, feladatok megfigyelése, koncepcionális feladatok), a hallgatók tevékenységének intenzitása és a gyakorlati munkát akadályozó nehézségek (szakmai hiányosságok, szubjektív okokra visszavezethető akadályok, munkarendi problémák, ismeretlen munkaszervezési módszerek alkalmazása).

A kérdőív kiemelt jelentőséget tulajdonít a hallgatók szakmai előmenetelét befolyásoló fejlesztendő ismeretekre és készségekre, mint pld. a szakmai tudás, az analitikus elemző és döntéshozó képesség, a terhelhetőség vagy a csapatmunkában elengedhetetlen együttműködési képesség, stb.

Szerintem a dokumentum egyik sokat jelző kérdése a gyakorlati tevékenységnek a pálya- és munkahely-választásban közrejátszó szerepére/mértékére vonatkozik. A kérdőív a gyakorlati lehetőségnek egy ötös fokozatú skálán történő értékelésével záródik.

Az alapszakos geográfusok számára a szakmai gyakorlat (kötelezően) előírt időtartama legalább 8 hét. Mindez a 4. és az 5. szemeszter között teljesíthető, majd a végső kiértékelés a 6. szemeszterben zajlik le (az említett előadássorozat jelenti a program lezárását).

A következőkben néhány alapvető kérdésre kerestem válaszokat, melyek segítenek a következtetések leszűrésében.

<sup>1</sup> A dokumentum az SZTE TTK Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszékének és az MTA RKK ATI Kecskeméti Osztályának megbízásából készült

➤ Melyek voltak azok a főágazatok, amelyekben az alapszakos geográfusok gyakorlati tevékenységet folytattak?

Erre a kérdésre igen egyszerű válaszokat lehet adni a kérdőívek és elbeszélgetéseim, valamint saját német tapasztalataim alapján is, de most csak a kérdőíves információkra és adatokra hivatkozhatom. A főbb ágazatok és gyakorlati tevékenységet biztosító szereplők: környezetvédelem, természetvédelem (ezen ágazatok civil szervezetei), helyi önkormányzat, tartományi szintű önkormányzat (környezetvédelmi és területrendezési hivatalai, terület- és településfejlesztési osztályai), ingatlankezelő társaság, tanácsadó- és kutatóintézetek (környezetvédelmi, vízügyi), közlekedési társaságok, állami hivatalok (elsősorban környezetvédelmi). (Saját információim, tapasztalataim és egyéb elbeszélgetéseim alapján turisztikai hivatalok és szervezetek is biztosítanak gyakorlati lehetőséget)

Néhány tapasztalat levonható a gyakorlati tevékenységek során elvégzett feladatok arányai alapján. Projektvezérelt és koncepciókészítő munka folyt általában a közlekedési társaságoknál, ahol a diákok hatékonyan használták ki idejüket. Ezzel szemben a hivatali munkáknál feltűnően magas volt az üresjáratok aránya. (összehasonlításképpen a közlekedési társaságoknál ez vagy 0% vagy 5% közötti értéket mutat, míg a hivatali szerveknél ez esetenként akár a 20%-ot is elérhette a teljes munkaidő függvényében)

➤ Mekkora volt a heti munkavégzés időtartama?

A heti munkaidő általában 38-40 óra volt, de előfordult kirívó eset is, mint 30 és 35 óra is, vagy egy esetben 42 óra. (Az előírt 8 hetes gyakorlati időtartamot jelentős számú hallgató 1-4 héttel túl is teljesítette.) Megjegyzendő, hogy a hallgatók többsége semmilyen díjazásban nem részesült a gyakornoki tevékenysége során.

Összefoglalva a tapasztalatokat elmondható, hogy mind a gyakorlati rendszer lebonyolításának adminisztrációja, mind az ellenőrzése igen jól szervezett. Az ezért felelős szereplők hasznos és könnyen követhető munkát végeznek. A brémai hallgatók megfelelő információs háttérrel rendelkeznek a szakmai gyakorlatok elvégzéséhez..

Sem a gyakorlati tevékenység honoráriumának mértékében, sem az előírt gyakorlati tevékenység helyének meghatározásában sincs komoly eltérés a hazai és a kinti (jelen esetben természetesen csak a brémai példára szorítkozva, az megint más kérdés, hogy részben lehetne német szintre is általánosítani) rendszer között.

A gyakorlati idő tekintetében az eltérés mértéke azonban szignifikáns. Véleményem szerint itthon érdemes lenne nagyobb figyelmet fordítani a gyakorlati szempontú oktatásra, főleg a BA képzés bevezetése miatt, amit majd a munkaadó végképp nem fog tudni megfelelően megítélni, főleg egy geográfus esetében.

Érdemes lenne a korábbi ilyen jellegű szegedi kísérletet, az ún. GeoKarrier Projektet a valamilyen értékelési rendszer alapján vizsgálni, eredményeit pedig összevetni a *Földrajzmarketing projekt* következményeivel.

Felhasznált források

Interjúk és kérdőívek Michael Thiele-től <sup>2</sup>

<http://www.geographie.uni-bremen.de/Lehre/bachelor-praktikum.htm>

Nagy Gábor  
doktorandusz

<sup>2</sup> Wissenschaftlicher Geschäftsführer des Bachelor Studiengangs Geographie; Wissenschaftlicher Angestellter „Internationalisierung“ am Fachbereich Sozialwissenschaften – a földrajz alapszak gazdasági vezetője és a társadalomtudományi kar nemzetközi ügyekért felelős koordinátora. Feladatai közé tartozik a hallgatók tanulmányi tanácsadása és a külföldi cserediákok támogatása.

**Geográfus szakpublikációk és földrajzos cikkeket is közlő természettudományos lapok  
impaktfaktora (2006)**

| Folyóirat            | Impaktfaktor |
|----------------------|--------------|
| ADV WATER RESOUR     | 01,648       |
| AM J SCI             | 02,453       |
| AM NAT               | 04,660       |
| AM SCI               | 00,939       |
| ANAL SCI             | 01,589       |
| ANN GLOB ANAL GEOM   | 00,434       |
| ANN SCI              | 00,306       |
| ANN SCI ECOLE NORM S | 01,071       |
| ANNU REV EARTH PL SC | 07,683       |
| AUSTRAL ECOL         | 01,771       |
| BIOGEOSCIENCES       | 02,125       |
| CAN J EARTH SCI      | 00,943       |
| CAN J REMOTE SENS    | 00,752       |
| CAN J SOIL SCI       | 00,761       |
| CATENA               | 01,285       |
| CHINESE SCI BULL     | 00,722       |
| COAST MANAGE         | 00,738       |
| COMPUT GEOSCI-UK     | 00,802       |
| COMPUT GEOTECH       | 00,573       |
| COMPUTAT GEOSCI      | 01,000       |
| CR GEOSCI            | 00,974       |
| DOKL EARTH SCI       | 00,130       |
| EARTH SURF PROC LAND | 01,784       |
| ENVIRON ENG GEOSCI   | 00,298       |
| ENVIRON ENG SCI      | 00,682       |
| ENVIRON MANAGE       | 01,097       |
| ENVIRONMENT          | 01,071       |
| ENVIRONMETRICS       | 00,632       |
| EUR J INFORM SYST    | 00,862       |
| EUR J SOIL SCI       | 02,000       |
| EURASIAN SOIL SCI+   | 00,036       |
| J SOIL WATER CONSERV | 00,949       |
| SOIL USE MANAGE      | 00,740       |
| SOIL SCI             | 00,956       |
| SOIL SCI SOC AM J    | 01,869       |
| GEOGR ANNA           | 00,864       |
| GLOBAL ECOL BIOGEOGR | 03,314       |
| GLOBAL ENVIRON CHANG | 02,600       |

|                      |        |
|----------------------|--------|
| FOLIA GEOBOT         | 01,196 |
| GEOINFORMATICA       | 00,733 |
| FRONT ECOL ENVIRON   | 04,842 |
| GEOBIOS-LYON         | 00,797 |
| GEOCHEM GEOPHY GEOSY | 02,384 |
| GEODIVERSITAS        | 00,717 |
| GEOMORPHOLOGY        | 01,698 |
| GEOSCI CAN           | 00,750 |
| GEOSCI J             | 00,625 |
| GEOSTAND GEOANAL RES | 02,049 |
| GEOSYNTH INT         | 00,593 |
| J GLACIOL            | 01,446 |
| GLOBAL PLANET CHANGE | 02,060 |
| GROUND WATER         | 01,117 |
| GROUND WATER MONIT R | 00,704 |
| HYDROL EARTH SYST SC | 01,333 |
| HYDROL PROCESS       | 01,640 |
| HYDROLOG SCI J       | 01,201 |
| IEEE T GEOSCI REMOTE | 01,752 |
| INT J EARTH SCI      | 01,905 |
| INT J GEOGR INF SCI  | 01,360 |
| INT J REMOTE SENS    | 00,980 |
| J ENVIRON ENG GEOPH  | 00,878 |
| J ENVIRON ENG SCI    | 00,803 |
| J ENVIRON MANAGE     | 01,477 |
| J ENVIRON MONITOR    | 01,523 |
| J AFR EARTH SCI      | 00,982 |
| J ARID ENVIRON       | 01,238 |
| J ASIAN EARTH SCI    | 01,556 |
| J BIOGEOGR           | 02,878 |
| J EARTH SYST SCI     | 00,213 |
| J GEOTECH GEOENVIRON | 00,646 |
| J HAZARD MATER       | 01,855 |
| J HYDROL             | 02,117 |
| J S AM EARTH SCI     | 00,705 |
| LAND DEGRAD DEV      | 00,714 |
| LANDSCAPE ECOL       | 02,558 |
| LANDSCAPE URBAN PLAN | 02,029 |
| LIMNOLOGICA          | 00,722 |
| LIMNOLOGY            | 00,682 |
| NAT HAZARDS          | 00,835 |
| NATURE               | 26,681 |

|                      |        |
|----------------------|--------|
| NATURWISSENSCHAFTEN  | 02,021 |
| NETH J GEOSCI        | 00,180 |
| OCEAN COAST MANAGE   | 01,011 |
| OCEANOLOGIA          | 00,870 |
| OCEANOLOGY+          | 00,100 |
| PALAEOGEOGR PALAEOCL | 01,822 |
| PHYS GEOGR           | 00,333 |
| PROG PHYS GEOG       | 01,278 |
| REMOTE SENS ENVIRON  | 03,064 |
| S AFR J SCI          | 00,602 |
| TURK J EARTH SCI     | 02,536 |
| WATER ENVIRON J      | 00,194 |
| WATER ENVIRON RES    | 00,665 |
| WATER QUAL RES J CAN | 00,463 |
| WATER RES            | 02,459 |
| WATER RESOUR MANAG   | 00,615 |
| WATER RESOUR RES     | 01,894 |
| Z GEOMORPHOL         | 00,912 |

## Hírleveles hírek

A magyar nyelvű *Geográfus Hírlevél* idősebb testvérei a Nemzetközi Városhklíma Szervezet által 2003 óta kéthavonta megjelentetett *IAUC Newsletter* (<http://www.urban-climate.org/>), valamint a Landscape Europe által időszakosan kiadott hasonló nevű körlevél (<http://www.landscape-europe.net/Newsletter.html>).

Az egyik legpatinásabb szervezet, az Amerikai Geográfusok Társasága havi rendszerességgel küldi szét körleveleit. A társaság honlapján a megjelent leveleket csak a tagok érhetik el (<http://www.aag.org/Publications/NewsLetter.html>). Hasonló módon fizetős lett a *Rundbrief Geographie* (<http://www.giub.uni-bonn.de/vgdh/rundbrief/>), a németországi egyetemi és főiskolai geográfus társadalom körlevele.